

'GROEI VAN 1.000 GRAM

In landen als Brazilië haalt een aantal vleesvarkensbedrijven de 1.000 gram groei per dag al lang. En dat met exact dezelfde varkens als in Nederland. Wel krijgen de dieren daar een luxer voer. Maar ook met ons voer moet die magische grens haalbaar zijn, denkt dierenarts Han Smits, technical services manager bij diergeneesmiddelenfabrikant Merial. Hoe?

Magische grens

Voor het behalen van die 1.000 gram groei is het niet nodig om de SPF-status te behalen.

PER DAG IS HAALBAAR'

De Nederlandse zeugenhouders zijn topscorers in de wereld, bedrijven met meer dan dertig biggen gespeend per zeug per jaar zijn geen uitzondering meer. Jaarlijks verbetert de productie. De vleesvarkens laten het vervolgens afweten. De laatste tien jaar wordt er weinig tot geen verbetering gezien. "Genetisch is heel veel meer mogelijk dan wij eruit halen", stelt Han Smits. Vleesvarkens kunnen toch zeker 1.100 tot 1.200 gram groeien per dag vanaf opleg tot slacht. In Brazilië en andere landen in Zuid-Amerika wordt die groei wel gehaald. De varkens daar zijn dan ook vrij van een heleboel ziektekiemen. Smits spreekt van 'echt SPF' die verder gaat dan SPF in Nederland. Diergezondheid maakt dus een groot verschil. Toch hoeft Nederland niet toe naar die SPF-status, vindt de Merial-dierenarts, om die 1.000 gram groei te halen.

Volgens Smits verliezen varkens die ziektekiemen bij zich dragen veel 'voer' aan de opbouw van hun weerstand. Voor de opbouw van de immuniteit wordt namelijk spierweefsel afgebroken, wat inefficiënt is. Bij de aanwezigheid van ziektekiemen wordt misschien wel 20 procent van het voer gebruikt voor de immuniteitsopbouw. "De mindere diergezondheid en vooral de benodigde immuniteitsopbouw tegen de aanwezige bedrijfskiemen op de Nederlandse varkensbedrijven heeft dus een grote weerslag op de groei als je bedenkt dat ze van hetzelfde voer 20 procent meer hadden kunnen groeien als ze geen ziektekiemen bij zich droegen." Uiteraard vraagt zo'n hoge groei wel aangepast voer.

Gezondere vleesvarkens

Een hogere gezondheidsstatus leidt nauwelijks tot een betere productie in de zeugenhouderij. Ook op de biggen heeft het tot speenleeftijd nauwelijks effect. Die worden immers goed beschermd tegen ziekten via antistoffen uit de biest en melk. Het grote voordeel van een hogere gezondheid komt tot uiting bij de speenbiggen en meer nog bij de

vleesvarkens. Om een hogere groei te halen, zou er iets moeten veranderen aan de structuur van de sector, denkt Smits. Op de eerste plaats moeten 'leeftijden' van elkaar worden gescheiden om de verspreiding van kiemen te doorbreken. Een meer weekssysteem is daarvoor een hele goede stap. Het beste is om de zeugen, de gespeende biggen en de vleesvarkens apart van elkaar te huisvesten. Dit wordt het beste gerealiseerd in een 3-sitesysteem. Smits: "Ik weet heel zeker dat je daardoor ruim boven de 800 gram groei gaat uitkomen." Twee locaties is een alternatief, dan kan de biggenbatterij het beste worden ondergebracht in een aparte stal op het vleesvarkensbedrijf in plaats van op het zeugenbedrijf, wat nu standaard is. De gespeende biggen lopen te veel risico in contact te komen met de kiemen van de zeugen en daar

Tradities werken diergezondheid tegen

ziek van te worden (tot spenen slaan veel kiemen niet aan vanwege de maternale immuniteit). In de biggenbatterij en de vleesvarkensstal is met het toepassen van all in-all out en strikte hygiëne verspreiding van kiemen te doorbreken. Ook op vleesvarkensbedrijven is het scheiden van leeftijden het beste. Dus liever enkele kleinere stallen, dan één grote stal waarin de leeftijden in afdelingen naast elkaar liggen.

Tradities overboord

Volgens Smits is het voor het behalen van die 1.000 gram groei niet nodig om een hoge SPF-status te behalen, het handelen naar dezelfde regels als op een SPF-bedrijf is een grote stap in de goede richting. Het zeugenbedrijf zal de ziektekiemen niet kwijtraken, maar enkele kiemen kunnen wel verwijderd worden bij de biggen. En voor ander kiemen kunnen de gevolgen sterk worden beperkt met het verlagen

van de infectiedruk en het correct opbouwen van de weerstand. Een groter aandeel van het voer kan dan omgezet worden in groei. Volgens Smits houden de tradities de Nederlandse varkenshouders weg van een hoge diergezondheid: "wij hebben het altijd zo gedaan". Dit in tegenstelling tot in sommige andere landen, waar men strikt volgens protocollen werkt. Daar worden volledig nieuwe bedrijven opgezet in gebieden waar geheel geen varkenstraditie is. Niemand haalt het in zijn hoofd om ook maar iets van het protocol af te wijken. In Nederland lukt het maar moeilijk om de regels voor een hoge diergezondheid in acht te nemen.

Begin bij zeugenbedrijf

Een goede groei van het vleesvarken begint op het zeugenbedrijf. Dat geldt zowel voor bedrijven met een hoge gezondheidsstatus als voor conventionele bedrijven. Toch is het een illusie om ziektevrije biggen te eisen. Dat is kortweg onmogelijk. Hoewel er altijd kiemen met de biggen meekomen, hoeven de dieren daar op het vleesvarkensbedrijf geen grote problemen van te ondervinden. Smits is geen voorstander van het enten van vleesvarkens en biggen (dat leidt vrijwel altijd tot enig productie- of weerstandsverlies). Hij ziet de enting als het kan het liefste bij de zeugen; die geven de beschermende stoffen mee aan de biggen. Een enting is overigens geen garantie voor een probleemloze groei. Ook als dieren geënt zijn moeten zaken als management en voer optimaal zijn. Nadeel van gezondere vleesvarkens is dat de zeugenhouder veel kosten maakt, terwijl de vleesvarkenshouder ervan profiteert. Hierover zullen dus goede onderlinge afspraken moeten worden gemaakt. Iets wat in de praktijk lang niet altijd gebeurt. Smits vindt het jammer dat varkenshouders nog zo weinig worden gestimuleerd om gezonde varkens af te leveren. Slachthuizen zouden moeten uitbetalen voor gezonde, uniforme koppels. "Uiteraard moeten de winst en de kosten dan wel netjes worden verdeeld over alle schakels in de keten." <